

ZPRAVODAJ č. 26

Pro své členy vydává Asociace malířek a malířů kraslic ČR

2021

Úvodník

Zdravím všechny naše členy Asociace malířů kraslic

Když píšete tyto řádky je nádherný barevný podzim zářící všemi odstíny žluté, oranžové a červené. Hnědá je barva čerstvě zoraných polí a krásná jasně modrá obloha slunečných dnů. Vycházíme do přírody s celou rodinou, brouzdáme se nohama v závějích spadaneho listí a fotoaparátem zachycujeme tu krásu. Přicházejí i stříbrné mlhy babího léta. Už se nám změnil čas z letního na zimní, večery přicházejí dříve a je čas k zapálení ohně v krbu, nebo alespoň zapálíme svíčky. Možná proto je nám na podzim tak dobře. Pokud jste si oblíbili oranžové a žluté dýně právě pro jejich krásné barvy, jistě jste si z nich vytvořili dekorace pro zkrášlení svých domovů.

Letošní rok nám opět nepřál, stejně jako loni. Žádné jarní výstavy a sdružování na jarmarcích. Velikonoční svátky nám přinášejí radost a tradiční tvoření- malované kraslice. Už dvakrát nám to nebylo dopřáno. Přes léto nastalo uvolnění, ale nyní se situace kolem epidemie koronaviru opět zpřísňuje.

A tak své myšlenky obrátíme k blížícím se svátkům, které nám každoročně přinášejí radost a potěšení, Vánocům. V čase jejich příprav a přemýšlení o tom, jak bychom své blízké potěšili pěkným dárkem, zkrášlili si domov, aby se v něm všichni cítili ještě lépe. Přeji Vám všem, abyste vánoční svátky prožili co nejlépe!

Ludmila Kubálková

Přeměna bývalé hájovny v Galerii kraslic

Již druhý rok se nemohly konat velikonoční výstavy, kvůli koronaviru.

Naše tradiční činnost prezentování malovaných kraslic byla utlumena.

Proto nezbyvá než se podívat do minulosti, do našich začátků, kdy jsme otevřeli Galerii kraslic. V roce 2002 jsme dostali do pronájmu od obecního úřadu objekt „bývalou hájovnu.“ Vlastními silami a finančními prostředky, získanými výstavní činností, jsme si domek upravili.

Začali jsme novou elektrikou, vymalováním, natřením oken, dveří a zabudováním mříží do oken. Odborná firma nám ve dvou místnostech, po odstranění lina, zbrousila parkety a nalakovala. Ostatní prostory byly pokryty novým linem.

Dali jsme zhotovit dřevěné schodiště do podkrovní, kde nám vznikl potřebný sklad. Krovny byly zakryty sádrokartonem a zavedena elektřina. Stávající WC a koupelna, prošly velkou rekonstrukcí, udělali jsme nové obklady a dlažbu. Zbudovali dvě toalety s umyvadly, pro potřeby návštěvníků i galerie. Do kuchyně byla dána nová kuchyňská linka s elektrickou troubou. Do vysazených

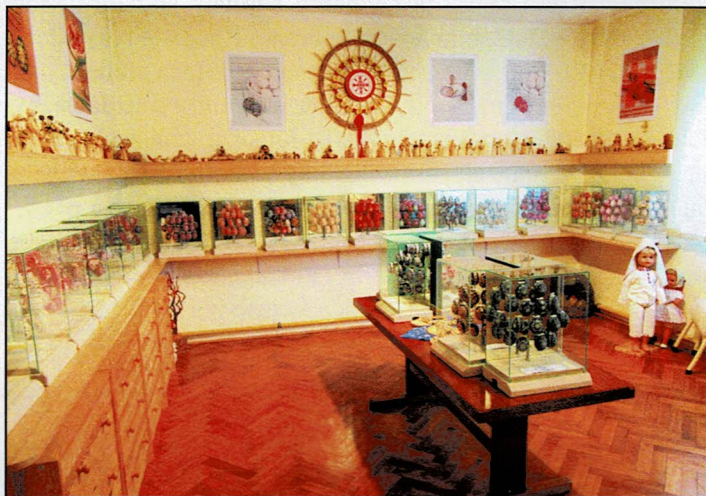
(Pokračování na následující straně)

dveří mezi kuchyní a chodbou jsme dali prodejní pult, který slouží turistům, aby mohli nakoupit kraslice a různé suvenýry. Z další místnosti je sklad pro uložení skleněných vitrin, pro které byly zhotoveny dřevěné regály.

Do největší místnosti jsme umístili stálou výstavní expozici těch nejlepších kraslic, které jsou chloubou galerie. Návštěvníci je právem obdivují. Máme i prostor pro kancelář, pro naše schůzky, úřední jednání a uložení všech nutných dokladů. Tam jsme nechali od firmy zhotovit velkou úložnou skříň s posuvnými dveřmi pro celou sbírku našich kraslic. V kanceláři jsou také uloženy kroje pro děvčata, ve kterých předvádějí zdobení kraslic na výstavách.

Do přední místnosti, kde se děti učí malovat kraslice, jsme nakoupili stoly a židle. Nechali jsme zhotovit nové vstupní

dveře. Největší investicí byla nová střecha a nová omítka budovy, kterou provedla odborná firma.

Protože nám záleží na celkovém vzhledu, udělali jsme nový plot, přístupový chodník a osázeli zahrádku kolem.

Všechny tyto investice byly hrazeny z našich prostředků.

Ludmila Kubálková

Výstavy v roce 2021

Měli jsme výstavu v Městském muzeu v Mimoně od 6. 3. - 7. 4. 2021. A to jen online, kvůli covidu. Návštěvníci si mohli výstavu prohlížet virtuálně, díky krásně natočenému videu, které mělo na svých stránkách muzeum. Byly k vidění kraslice našich členů a lidové kroje na figurínách a malých panenkách.

V knihovně v Roudnici nad Labem byl menší počet kraslic vystaven jen v oknech s výhledem do Karlova náměstí.

Utlumená činnost

Z důvodů šíření epidemie koronaviru byla utlumena činnost Asociace, nemohli jsme již dva roky po sobě pořádat výstavy, ani se zúčastnit žádného předvádění tvorby. Velké naděje vkládáme do jar-ních svátků v příštím roce 2022. Připravujeme se na velkou výstavu v Kulturním domě v Libotenicích. Ten prošel v letošním roce zásadní rekonstrukcí a na nový prostor se těšíme.

Výstavy v roce 2022

- Městská knihovna Kraslice
7. - 10. 4. 2022

- Kulturní dům Libotenice
9. - 10. 4. 2022
- Městská knihovna Roudnice n. L.
- Po týdnu na velikonoční svátky bude otevřena Galerie kraslic v Libotenicích.

Přijímání nových členů

Přijímání nových členů do Asociace bylo pozastaveno. Tuto skutečnost od-souhlasila i Členská schůze v roce 2020.

Členské příspěvky

Dovolujeme si připomenout, že v roce 2020 členská schůze schválila zvýšení

členského příspěvku na 200 Kč/za rok. Někteří se toho asi nevšimli. Děkujeme.

Kurzy pro děti

Pokud nám to situace dovolí, opět zač-neme od ledna 2022 pořádat kurzy ma-lování kraslic pro děti.

Smutné oznámení

V březnu nás opustila naše nej-starší členka paní Ludmila Charvá-tová z Krumvíře ve věku nedožitých 102 let.

S úctou vzpomínáme!

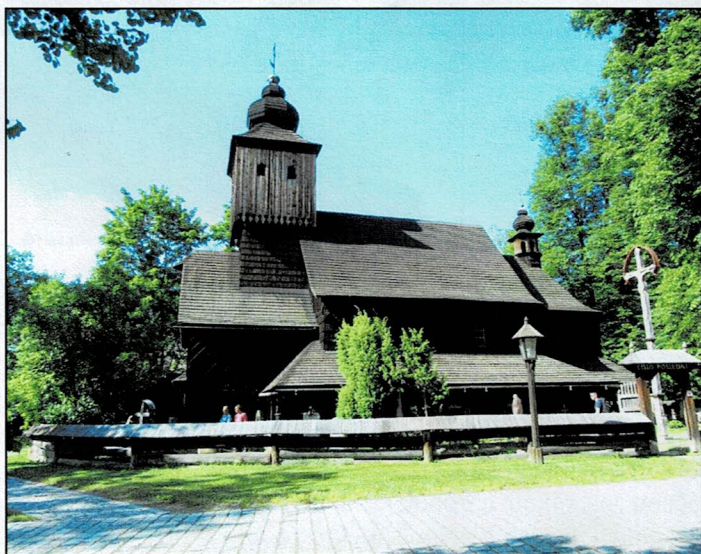
Výjezdy za památkami

*Hrob olympioniků,
manželů Emila
a Dany Zátopkových.*

V měsíci květnu jsme navštívily skanzen v Rožnově pod Radhoštěm - Valašské muzeum v pří-rodě. Kolem hlavního kostela je mnoho pomníků význačných osobností, spisovatelů, malířů, sochařů a sportovců. Při té příle-žitosti jsme uctily památku man-želů Zátopkových. Zvláště, když paní Dana byla naší členkou. K jejich hrobu jsme daly květiny se stuhou, za všechny členy Aso-ciace.

Prohlídka celého skanzenu, se-skupení starých roubených chalup byla moc krásná.

*Valašské muzeum lidových staveb
v Rožnově pod Radhoštěm.*

V červnu jsme byly v Hronově, Ratibořicích a Babiččině údolí. V Hronově jsme navštívily dům Aloise Jiráska a milou průvodkyní nám byla paní Miroslava Mrázová s manželem.

Zajely jsme i za paní Annou Rusovou, do nedalekého Čer-veného Kostelce. Bylo to milé setkání.

Následně jsme navštívily také Českou Skalici, muzeum Bo-ženy Němcové a školu, kam chodila.

Za celý tento výlet děkujeme manželům Mrázovým.

Před rodným domem Aloise Jiráska

Babiččino údolí.

*Anna Rusová
a Miroslava Mrázová.*

(Pokračování na následující straně)

V polovině října nám návštěvu oplatili. Společně jsme navštívili nedaleko Libotenic Klášter sester premonstrátek v Doksanech a přilehlý park.

Klášter sester premonstrátek v Doksanech.

Stačili jsme navštívit i rozsáhlý betlém v Bechlíně s figurkami z kukuřičného šustí u paní Jiřiny Šustrové.

Velikonoce bez kraslic

Již dvoje Velikonoce jsme neměli možnost předvádět naše kraslice. Tak jsem si před vedoucí Kulturního domu ve Vizovicích posteskla, že naše vizovické kraslice se zase ztratí ve výrobě do budoucna.

I když jsem hodně dětí naučila výrobě kraslic a mnohé se zúčastnily soutěží „O nejhezčí kraslici dětí a mládeže“, dnes se tomu nevěnuje žádné z nich. Většina již založila rodinu a nemají na složité kreslení čas, a také je jednodušší si barevnou kraslici koupit.

Jedině moje vnučka Kristýna stále pokračuje v malování kraslic a posílá je na výstavu ve Vizovicích, která má název: „Šikovné ruce občanů města“.

V lednu 2022 jsem domluvena již potřetí uspořádat kurz malování vizovických kraslic. Snad se to tentokrát povede?

Přikládám článek, který do zlínského deníku napsala etnografka vsetínského zámku. Všechny zdraví **Anna Krocová**

Anna Krocová s dětmi na výstavě

Anna Krocová - jedna z posledních tvůrkyň vizovických kraslic.

Jednou z posledních, kdo se zánikem ohrožené výrobě vizovických kraslic věnuje, a to už bezmála půlstoletí, je Anna Krocová (nar. 1940) z Vizovic. Touto časově i technicky náročnou technikou nazdobí každoročně stovky slepičích, ale i kachních, husích a výjimečně i pštrosích vajec a své dovednosti předvádí na četných velikonočních akcích. Pro její kraslice je typická dokonalost kresby, absence nápisů a rozmanitost motivů se spoustou starobylých symbolů. Za své jedinečné umění byla letos Anna Krocová Muzeem regionu Valašsko nominována na prestižní cenu Mistr tradiční rukodělné výroby Zlínského kraje.

Milada Fohlerová
etnografka Muzea regionu Valašsko

Anna Krocová

Ohrožené vizovické kraslice

Přežijí i do budoucna? Kraslice patří k tradičním symbolům blížících se Velikonoc. Nejstarší zprávy o nich ve spojitosti s velikonočním dárkem máme z našeho území už ve 14. století.

Od symbolu života k dekoraci.

Původně se zdobila vejce plná, která od pradávna symbolizovala znovuzrození, život a plodnost. Díky tomu se stala součástí jarních slavností obnovy života a dívky, či ženy jimi mnohde ještě dnes obdarovávají koledníky při velikonoční pomlázce.

S oslavováním jejich původního významu se postupně rozšířilo i dekorování vajec vyfouklých, určených většinou k výzdobě velikonočních interiérů.

Vizovické kraslice.

Zdobení vaječných výdunků prosluly v druhé půli minulého století Vizovice. K novuobnovení výroby kraslic starobylou, pro Valašsko typickou technologií - batikováním (vy-

krývání vzoru voskem a následným barvením, zde často několikanásobným), tu došlo v roce 1958.

Tehdy si tuto ve městě dávno zapomenutou a v okolí zánikající dovednost od posledních malířek z Vizovicka, osvojili členové tamního „Valašského krúžku“ v čele s rodinou Halových, kteří tuto tradici postupně předávali i dalším zájemcům. Jejich zásluhou a přispěním Ústředí lidové umělecké výroby (ÚLUV) tak vznikla tzv. novodobá vizovická kraslice (obvykle černá s bílo-žluto-červeným vzorem), vycházející z tradičních vzorů, barevnosti i technologie. Za účelem komerčního využití se z původně plného vejce, sloužícího jako dar o Velikonocích, stal suvenýr v podobě výdunků, který prostřednictvím prodeje ÚLUV putoval nejen k českým zákazníkům, ale i daleko za hranice. Se zrušením ÚLUV na počátku 90. let 20. století však začala tvorba vizovických kraslic znovu upadat.

Pozn. Motiv z kraslice pana Dušana Haly, byl použit pro vytvoření loga Asociace malířek a malířů kraslic ČR.

Současná doba nám stále nepřeje

V samotném závěru minulého kalendářního roku 2020 (po ukončení distanční výuky) jsme se společně s dětmi opět shledali ve škole. A setkání to bylo velmi vřelé. Po vynuceném uzavření škol se žáci vrátili zpět alespoň před Vánocemi. To jsme netušili, že se opět uvidíme až v květnu letošního roku.

Začali jsme tedy s vánoční výzdobou třídy, při které jsme využili i proužky ječné slámy doplněné sušenými květy slámenek. Jde o velmi krásný prvek, který jsme použili k ozdobení našeho vánočního stromčku.

Děti samotná práce velmi bavila. Také jsme vyráběli drobné papírové hvězdičky, kterými jsme stromček dozdobili.

V době před Velikonocemi letošního roku jsme se alespoň

těšili, že se s dětmi uvidíme v Turistickém informačním centru ve Vyškově, kde budeme předvádět tradiční zdobení kraslic slámou. Na setkání jsme se těšili. Bohužel jako loni, tak i letos, byla tradiční akce zrušena. To nás velice mrzelo, neboť se této akci vždy rádi účastníme i v době, kdy mají děti volné dny, na které se samozřejmě velmi těší. Tak jsme si řekli, že si alespoň každý z dětí vyrobí kraslici sám doma pro radost. Nabarvená vejce, slámu i lepidlo děti měly, postup stříhání tvarů a lepení slámy znaly z předešlých čtyř ročníků. A protože jsme se viděli každý den přes počítače při distanční výuce, mohl jsem dětem ukázat jakých chyb se vyvarovat a zdůraznit klid a pečlivost při práci. Po svátcích mi děti na kameru předvedly, jak pracovaly. No však víte své - někteří se nepřetrhli, ale byl jsem rád, že se téměř všichni zapojili do této rukodělné činnosti.

Školní rok skončil bez tradičního jednodenního výletu i bez školy v přírodě. Vše jsme si společně stihli naplánovat včas, ale bohužel nám to daná situace neumožnila uskutečnit.

Na závěr školního roku jsme si to vynahradili. Sešli jsme se všichni společně s dětmi i jejich rodiči u nás na „Kačáku“. Bylo úžasné vidět se zase pospolu. A po pěti letech, kdy jsem děti učil od prvního až do pátého ročníku, jsem byl i já naměkko. Bylo to krátce po ničivém tornádu (24. 6.), které se nevyhnulo nejen naší Jižní Moravě, ale i našemu Vyškovu. Škodu utrpěli i mnozí z našich blízkých spoluobčanů v části města, kde bydlím i já.

Popřejme si tedy v závěru tohoto roku hlavně pevné zdraví, rodinnou pohodu, klid a zdravý optimismus.

Řádky uzavírám již v prvních listopadových dnech a doufám, že až je budete číst, budeme opravdu v klidu a bez každodenních stresů a bez nepříjemných zpráv o epidemii.

Krásné Vánoce a pokoj všem lidem dobré vůle, pevné zdraví v roce 2022.

Mgr. Alois Slezáček

Alois Slezáček

Velikonoce 2020, 2021 - jen vzpomínky

Kraslice jsem malovala od malička. Matka byla lidová malířka. Malovala šátky a mašle ke krojům, takže jsme se sestrou vyrůstaly v prostředí plném krásy lidových krojů a písní. Matka si při malování zpívala celý den. U nás na dědině bylo několik lidí, kteří vyškrabovali kraslice. Tajemství barvy nám ale nikdo nechtěl říct. Zkoušely jsme rozpustit fialové tužky, ale nebylo to ono, tak jsme začaly kraslice malovat. Motivy jsme našly v lidových ornamentech z vyšívek krojů. V této práci pokračuji dodnes. Zvolila jsem si kombinaci červených barev - rumělků a karmínů, a tím také oslavuji zrod nového života, pro který je červená velikonoční barva typická. Na kraslice píšou i jména, pak jsou kraslice více osobním dárkem.

Kraslice jsem malovala a rozdávala známým, až jsem před pár lety narazila na inzerát pražské restaurace, která hledala malířku kraslic, která by malovala přímo u nich. Tak začala má „profesionální dráha“. Posadili mě do průjezdu plného starých krámů - velké dřevěné váhy, vědra, sečky, hrábě a pod. Ta vznešená hospoda se jmenovala „BAZZAR“. Další rok jsem si od

nás z domova přivezla kroj, tedy nic moc parádního, už jen pro staré báby, ale v něm jsem mezi to haraburdí docela zapadla. A když jsem vystrčila nohu v čizmách, měla jsem docela úspěch. Pak ale ten průjezd zmodernizovali, dali tam nějaké audiovideo, a to už nebylo ono. A jako poutač tam přede mnou poskakoval kluk v kostýmu krokodýla. Našla jsem si jinou hospodu, ale odtud mě brzo vyhodili, protože jim turisté, co se u mne zastavovali, blokovali vchod. Tak jsem skončila na třetím místě. Teď tam ale mají covid. Personál, který co nade mnou držel ochranou ruku je pryč, takže to vypadá značně bledě. Jinak mám tyto velikonoční akce ráda, vidím zajímavé lidi z celého světa, kraslice se jim líbí, někteří něco takového vidí poprvé. Zajímají se, jak se to dělá, nahlíží do dírek ve skořápce a dívají se. Kraslice maluji před nimi a to se jim moc líbí. Turisté jsou různí, třeba Němci řeknou „schön“, a většinou odejdou. Jiní si kraslici koupí jako zajímavost. Nejlepší jsou Italové, na ty se těším. Maria, Katyrina, Lucia, svolávají se, a už přemýšlejí komu kraslici se jménem dají. Na cenu nehledí, vejce vyjde na 3 eura, zmrzlina u nich stojí 4 eura, tak není co řešit. Jednou když jsem prodala Italce několik kraslic, pořádně jsem se vyděsila. Jen co paní odešla, ozval se z ulice křik, ježíšmarjá, byla jsem z toho vynervovaná (tak jsem jednomu turistovi vrátila místo 200,- Kč rovnou 500,- Kč, hnědá, jako hnědá. Ale byl poctivý a vrátil je.) Italka sotva popadala dech, uno momento, uno momento, bambini Paola - zapomněla na vnučku Paolu. Kraslici dostala zadarmo, abych se vzpamatovala z toho šoku, že to dopadlo takhle a ne zádrhelem z mé strany. Občas turistům i zazpívám jejich písně: Rusům Kalinku, Italům Santa-Lucii, Francouzům Plavovlásku, na kterou pochoduje jejich cizinecká legie. Jsou z toho na větvi a hned je dobrá nálada. Jsem také členkou Asociace, z úcty k panu Kubišovi, který si troufl vzkřísit umění kraslic, které by jinak upadlo v zapomnění. Jsem tedy takový člen pro počet, protože nepoužívám tradiční techniku. Umím sice vyškrabovat, ale jsem zvyklá na malování. Tak to vyškrabování nechám těm, co to umí líp. Ale jsem ráda mezi ostatními krasličáři, kteří se tomuto umění věnují.

A tak na Velikonoce jen vzpomínám, protože nám covid všechno vzal. Snad to bude za rok lepší? Už se těším.

Josefa Jordánová

Josefa Jordánová

Kraslice pro muzeum

Na jaře letošního roku jsme byly požádány - na poslední chvíli - pracovníci depozitáře Národního muzea, se sídlem v Terezíně, zda bychom byly schopny zhotovit repliky kraslic. Dvě kraslice byly vytvořeny technikou batiky a dvě vyškrabované. Pokusila jsem se vyškrabat podle fotografií kraslici se znakem lva a korunky, na druhé byl text české hymny. Vedení muzea ale rozhodlo, že první rok budou vystaveny originály. Tyto kraslice byly darovány prezidentu T.G. Masarykovi. Nyní jsou k vidění na výstavě Národního muzea v Praze.

Pro repliky se nám nepodařilo sehnat správnou velikost výdunků a tak nyní máme dostatek času zhotovit jiné, zdařilejší kopie.

Ludmila Kubálková

Nejkrásnější svátky

Pro nás malíře kraslic jsou to samozřejmě Velikonoce. Na ty se ale budeme připravovat až po Novém roce.

Nyní máme před sebou svátky nejkrásnější VÁNOCE. Přimomeňme si ty nejznámější zvyky.

Adventní čas

Je dobou čekání na Ježíška. Dříve to byla doba postní a čas rozjímání. Každou ze čtyř adventních nedělí si rozsvíte svíčku na adventním věnci. Během tohoto času se slaví několik důležitých svátků: Barbory, Mikuláše, Ambrože a Lucie. Na první svátek nezapomeňte ustríhnout v zahradě několik třešňových větvíček a odnést do tepla do vody.

Do Štědrého dne rozkvetou.

O jesličkách

První živý betlém prý postavil ve 13. století v Itálii František z Assisi. Postupně se jesličky dostaly do Evropy. K nejznámějším u nás patří jesličky Krýzovy, které jsou k vidění v Jindřichově Hradci. Dále trebechovický betlém od Josefa Probošty a určitě také známý Metelkův betlém v Krkonošském muzeu v Jilemnici.

Betlémské světlo

Poprvé se tento vánoční zvyk uskutečnil v roce 1986 ve Vídni.

Od té doby se světlo, rozžehnuté v místě Ježíškova narození, šíří díky dobrovolníkům i přes oceán. Na všech místech kudy ho lidé vezou čekají další, aby si mohli rozsvítit svíčku.

Zdobení stromku

První vánoční stromeček byl v Česku ozdoben v roce 1812 v domě Jana Liebicha, tehdejšího ředitele Stavovského divadla. V bohatších rodinách se na stromečky věšely skleněné ozdoby, v chudších se zdobily malými červenými jablíčky, slamenými, nebo papírovými ozdobami, nebo postavičky ze šustí.

Štědrý den

Nejvíce zvyků se dodržovalo na Štědrý den, začínalo se už brzo ráno. Pamatujte si, že kdo se celý den postí, uvidí zlaté prasátko. Zvyk se dodržoval hlavně kvůli tomu, že hospodyně měly celý den hodně práce. Na stůl patřil velký pecen chleba a pouze sudý počet talířů, pokud byl lichý, říkalo se, že někdo z rodiny umře. Proto se ke sgtolu zvali náhodní kolemjdoucí, nebo se prostřelo jedno místo navíc. A když rodina zasedla ke stolu, už od něj nikdo nesměl odbíhat.

K jídlu se dřív podávaly hrách, rybí polévka, kuba s houbami, nebo kapr načerno. Po večeři si dárky lidé rozdávali ode dávna jako projev přátelství, lásky a úcty. Tradice těch dáreků „od Ježíška“ se objevila až v 16. století.

Půlnoční mše a koledy

Konec Štědrého dne a příchod Božího hodů patří půlnoční mši. Ve slavnostně vyzdobených kostelích lidé oslavují narození Ježíška.

V chrámu sv. Víta na Pražském hradě se prý podle pověsti účastní mše i sv. Václav, patron české země.

Vánoční - Anna Rusová

*Zasněžená bílá stráně
přikryta vánočním tichem
jen kolem stromů stopy lesní zvěře.
Tak chtěla bych milým všem dnes přát
aby to ticho velebné
dotklo se každého z nás.*

*Abychom pocítili pokoru a lásku
pod vánočním stromkem -
abychom pocítili štěstí a radost
že můžem znovu slyšet vyzvánění zvonů -
že stále máme komu darovat svou lásku -
dívat se na vzdálené hvězdy
a vnímat si vzácnost vánočních dnů.*

Autorka kraslic
Dobromila Vlčková

Kontakt:
Galerie kraslic
Libotenice 40
412 01 Litoměřice

webové stránky:
www.galeriekraslic.cz
e-mail: galeriekraslic@seznam.cz

Olga Hovorková
(předseda organizace)
tel. č.: 777 653 203

Ludmila Kubálková
(člen výboru)
tel. č.: 775 257 078